

درسنامه درس ۹ اقتصاد دهم (تورم و کاهش قدرت خرید)

هدف کلی: آشنایی دانش آموزان با مفهوم تورم و تأثیر آن بر قدرت خرید

اهداف رفتاری: دانش آموز پس از پایان درس باید بتواند روند شکل گیری و بکارگیری پول در اقتصاد را نام ببرد

۲- باید بتواند معایب و مزایای استفاده از روش تهاتر در مبادله را بیان کند

۳- می تواند کالاهای واسطه را نام برده و نقش آن را در مبادله بیان کند

۴- معایب و مزایای استفاده از سکه های فلزی در مبادله را بیان کند

۵- روند شکل گیری و بکارگیری رسیده ها و پول کاغذی را تعریف کند

۶- پولهای جدید را نام برده نقش آنها را در مبادلات امروزی بیان کند

۷-وظایف پول را نام ببرد

۸- هر کدام از وظایف پول را تعریف کند

۹- نقدینگی را تعریف کند

۱۰- مفهوم تورم را تعریف کند

۱۱- نرخ تورم را محاسبه نماید

۱۲- اثرات و پیامدهای تورم را برشمرد

۱۳- علل تورم را بیان کند

۱۴- سیاست های دولت در مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول را بیان کند

مفاهیم کلیدی: تهاتر - کالای واسطه - سکه های طلا و نقره - رسید - صراف - پول کاغذی - پول دیجیتال -

پشتوانه پول - وظایف پول - نقدینگی - تورم - نرخ تورم - پیامد تورم - علل تورم - سیاست های پولی - کاهش

نقدینگی - سیاست انبساطی

www.my-dars.ir

خلاصه درس

موقعیت:

شرایط اقتصادی پس از اعمال تحریمهای تجاری و بانکی: ۱- خارج شدن تولید کنندگان زیاد از بازار به علت

کاهش سودآوری بازار

۲- مواجهه دولت با کسری بودجه به علت تحریمهای بانکی و عدم تبادل تجاری و ارزی

۳- کمیابی کالا در بازار و افزایش بی رویه نرخ آن

۴- عدم ورود مواد اولیه برای تولید یا افزایش بی رویه نرخ آن که سود آوری تولید را کاهش یا به افزایش قیمت کالاها منجر می شود

طرح مساله

پول در طول زمان ارزش خود را از دست میدهد یعنی میزان پولی که در پنج سال پیش توان خرید یک ماشین را داشت امروز این ارزش و توانایی را ندارد. حتی افزایش حقوق سالانه کارمندان به تغییر وضعیت و میزان ثروت آنها کمک نمی کند. چرا؟

مفهوم پول :

در گذشته های دور مبادلات بصورت تهاتر انجام میشد. کشاورز گندم خود را با گوشت یا لبنیات تولیدی دامدار معاوضه می کرد اما مشکلاتی مثل مشخص نبودن ارزش دو کالا و چگونگی محاسبه ارزش آنها و معلوم نبودن چگونگی حفظ و پس انداز کالاها برای آینده، این نوع مبادله را با بن بست مواجه کرد در مرحله بعد انسانها کالاهای پرطرفدار و بادوام و فاسد نشدنی و قابل تقسیم به تکه های کوچک را به عنوان واسطه مبادلات خود انتخاب کردند. در ایران غلات، در هند صدف، در روسیه پوست سمور و در تبت چای به عنوان کالای واسطه انتخاب شدند. افراد تولیدات خود را با کالای واسطه معاوضه و از این کالا برای خرید و رفع انواع نیاز های خود استفاده می کردند. کالاهای واسطه اولین پول بشر محسوب می شوند. افزایش تولید و زیاد شدن حجم مبادلات مشکلات جدیدی را نمایان کرد، این کالاها در طول زمان فاسد شدنی بودند، حجم زیادی اشغال می کردند و هزینه نگهداری آنها بالا بود.

در مرحله بعد انسانها از فلزاتی مانند طلا و نقره و مس سکه زدند. این انتخاب به افزایش تبادل و تجارت با گسترش دریانوردی و حمل و نقل کالا کمک کرد اما میزان ذخایر طلا و نقره محدود بود و مبادلات بزرگ به حجم عظیمی از سکه نیاز داشت، که همواره در معرض دستبرد دزدان و غارتگران بود.

بازرگانی که بهم اعتماد داشتند به جای حمل سکه، به رد و بدل کردن رسیدهایی اقدام کردند که میزان بدهی یک بازرگان نزد بازرگان دیگر را نشان میداد. مدتی بعد مردم نیز برای رهایی از زحمت حمل سکه و در امان ماندن از خطر سرقت راهزنان، پول خود را به صرافان یا همان بازرگانان بزرگ امانت داده و از آنان رسید های معتبری دریافت می کردند که مورد قبول بازرگانان شهر های دور بود. در دوران تمدن اسلامی این رسیدها از بلخ تا استامبول را پوشش میداد. درواقع این رسیدها اولین اسکناسها بودند و پشتوانه آن طلا و نقره ای بود که به

امانت به صرافان و بازرگانان سپرده میشود. رونق کار صرافان آنها را به نهادهای مهم اقتصادی آن زمان تبدیل کرد

سوءاستفاده بعضی از صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد رسیدها و صرافی ها که صحت و اعتبار سنجی آنها برای مردم و سایر صرافان سخت بود، حکومتها را به چاپ و نشر اسکناس وادار کرد.

در ادامه، نشر پول به بانکهای تجاری سپرده شد و با گسترش ارتباطات، بانکها نیز فعالیت خود را افزایش دادند. برای کاهش حمل و نقل پول چک بوجود آمد. در معامله با چک، پول نقد بین افراد رد و بدل نمی شود بلکه بانک موجودی حسابی را کاهش و پول را به حساب دیگری واریز می کند و چون رقم مبادله روی چک نوشته میشود به آن پول تحریری نیز می گویند.

افزایش حجم و سرعت مبادلات در زمان انقلاب صنایع دیجیتال و الکترونیک، باعث شد امروزه از پول الکترونیکی قابل ثبت در کارتهای بانکی و قابل انتقال در شبکه های ارتباطی برای مبادلات استفاده شود. در آینده پولهای دیجیتال جدید فرصت ها و تهدیدهایی جدید بای زندگی بشر بوجود می آورد مثل بیت کوین که یکی از این پولهای دیجیتال نوظهور است.

اعتبار و پشتوانه پول

پولهای کاغذی، تحریری یا دیجیتال همگی خصوصیت اعتباری دارند یعنی سندی هستند که به ما امکان میدهند معادل ارزش قراردادی آنها از کالا و خدمات بهره مند شویم و اطمینانی که مردم به ارزش پول دارند، پشتوانه پول است. در گذشته ارزش سکه های طلا و نقره پشتوانه آن نوع پول بود. در رسیدهای صرافان نیز ارزش سکه های طلا و نقره به امانت سپرده شده به صرافان، پشتوانه آن نوع پول بود. امروزه برای پولهای کاغذی، تحریری و دیجیتال پشتوانه ای بجز قدرت اقتصادی یک کشور نیست.

وظایف پول

۱- وسیله پرداخت در مبادلات: نقش اصلی پول آسان سازی مبادله است. همه می دانند که برای انجام مبادله باید پول پرداخت کرد.

www.my-dars.ir

۲- وسیله سنجش ارزش: پول ارزش هر کالا را مشخص و نیز ارزش نسبی کالاها را با هم می سنجد. هر کشور دارای واحد پولی مخصوص به خود است. واحد پولی در اروپا، یورو - در آمریکا، دلار - در ایران ریال (تومان) است

۳- وسیله پس انداز و حفظ ارزش: ما می توانیم علاوه بر رفع نیازهای روزانه با پس انداز و ذخیره سازی پول، نیازهای آینده و هزینه های پیش بینی نشده خود را پرداخت نماییم.

۴- وسیله پرداخت در آینده: بسیاری از معاملات به صورت پرداخت در آینده صورت می گیرد. خریدهای

اقساطی و استفاده از حوالجات نوعی پرداخت در آینده است .

نقدینگی

حجم کل پول موجود در یک کشور نقدینگی آن کشور به حساب می آید حجم نقدینگی با توجه به نوع عملکرد بانکهها، کم یا زیاد می شود .

تورم

معمولا تورم را افزایش ارزش قیمت ها می دانیم اما ممکن است گاهی افزایش قیمت ناشی از گرانیفروشی باشد . اقتصاد دانان افزایش سطح عمومی قیمت ها را تورم م نامند . نرخ تورم ، درصد افزایش سالانه سطح قیمت هاست . اگر کالایی نسبت به سال قبل ۲۰٪ افزایش قیمت داشته باشد یعنی ما ۲۰٪ تورم و به همان نسبت کاهش قدرت خرید پول داریم . پس تورم نشانه کاهش قدرت خرید پول است

محاسبه نرخ تورم

برای اندازه گیری تورم از شاخص قیمت مصرف کننده (cpi) استفاده می شود . دولت ها سبدهای کالاهای عمومی را در نظر می گیرند و تغییرات قیمت را در این سبد کالای عمومی رصد می کنند . اگر قیمت این سبد در دوره ای مشخص ۱۰٪ افزایش داشته باشد (cpi) نیز ۱۰٪ افزایش نشان میدهد . این سبد شامل گونه های مختلفی از کالاها مثل مواد غذایی، ماشین، لباس، خدمات تفریحی، پزشکی و..... می شود .

: بنابر این فرمول محاسبه نرخ تورم یا (cpi)

هزینه سبدبازار در ماه یا سال قبل - هزینه امروز سبدبازار در ماه یا سال مشخص = (در زمان مشخص یک ماهه یا یک ساله) Cpi

هزینه سبد بازار در ماه یا سال قبل

مثال: فرض کنید هزینه سبد بازار امسال یک میلیارد و صد میلیون است در حالی که در سال گذشته هزینه همین سبد بازار یک میلیارد بود . پس

شاخص قیمت مصرف کننده یا درصد نرخ تورم آن برابر است با

$$cpi = \frac{1/100}{-/-} - 1/-/-/-$$

$$\times 100 = 10$$

$$1/000/000/000$$

این یعنی قیمت سبد بازار در طول یکسال ۱۰٪ افزایش قیمت یا تورم داشته است .

پیامد تورم

افزایش بی رویه ، پر نوسان و مداوم قیمتها باعث:

- ۱- کاهش رفاه اقتصادی مردم
- ۲- بی ثباتی فضای کسب و کار
- ۳- عدم پیش بینی درست بازار برای تولید کنندگان و بازرگانان
- ۴- مشکلات زیاد در خرید و فروش و تولید کالاها
- ۵- کاهش قدرت پول و کاهش قدرت خرید مصرف کننده

علل تورم

۱- نابرابری عرضه و تقاضا : کاهش عرضه در مقابل افزایش تقاضا باعث بالا رفتن قیمت ها می شود. در اینصورت دولت برای مقابله با تورم باید عرضه کالاها را افزایش دهد که از طریق تولید بیشتر یا افزایش واردات انجام می شود

۲- افزایش نقدینگی نسبت به سطح تولید: در این صورت دولت با کنترل میزان نقدینگی به مهار تورم اقدام می کند .

۳- نوسانات نرخ ارز که باعث کاهش ارزش پول ملی و کاهش قدرت خرید ، در نتیجه بالا رفتن تورم می شود

دولت ها برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضه کالا را افزایش دهند که یا با افزایش ظرفیت های تولید یا با افزایش واردات میزان عرضه در بازار را افزایش میدهند .

www.my-dars.ir

سیاست های دولت و بانک مرکزی برای حفظ حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول

۱- کاهش نقدینگی در گردش

۲- افزایش نقدینگی در گردش

کاهش نقدینگی که به سیاست انقباضی معروف است. زمانی که اقتصاد درگیر تورم است بانک مرکزی با سیاست کاهش حجم پول در گردش از راههای مختلف مثل اعمال سیاست بازار باز دخالت می کند. در این روش بانک

مرکزی با فروش اوراق مشارکت به مردم از حجم پول در دسترس آنها می‌کاهد
افزایش نقدینگی در زمان رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد با سیاستهای انبساطی
از راههای مختلفی اعمال می‌شود
مثل باز خرید اوراق مشارکت از مردم، توسط بانک مرکزی، تا بدین ترتیب نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق شود.

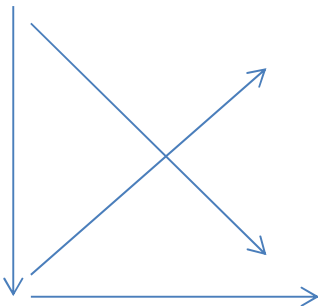
فعالیتها

گفتگو در کلاس ص ۹۳

- ۱- به نظر شما افزایش قیمت‌ها چه تأثیری در کسب و کارها خواهد داشت؟ قدرت خرید را کم و رونق بازار را کاهش خواهد داد
- ۲- به نظر شما آیا میان تورم، پول و خرید کالا رابطه‌ای وجود دارد؟ بله افزایش پول باعث تورم و افزایش تورم باعث کاهش قدرت خرید کالا می‌شود
- ۳- چرا معمولاً گمان می‌کنیم تورمی که واقعاً وجود دارد بیشتر از چیزی است که مسئولان اقتصادی می‌گویند؟ ما تورم را در قیمت کالاهای مصرفی خود می‌بینیم ولی ارزیابی دولت میانگینی از افزایش قیمت تمام کالاها در سطح کشور است

فعالیت گروهی در کلاس ص ۱۰۲

- اگر تورم بالایی داشته باشیم برای نمودار مقابل چه اتفاقی خواهد افتاد؟
(فرض کنید نمودار مربوط به عرضه و تقاضای سبد کالای مصرفی مردم است)
بالا رفتن قیمت باعث کاهش قدرت خرید و در نهایت ضرر تولیدکننده و کاهش عرضه می‌گردد.
به این ترتیب رفته رفته نقطه تعادل در قیمت‌های بالاتری اتفاق می‌افتد که این،
به بهره‌مندی عده خاصی از مردم منجر می‌شود و تعداد زیادی از مصرف‌کنندگان کالا چشم‌پوشی
می‌کنند یا مصرف خود را به حداقل می‌رسانند

فعالیت ص ۱۰۴

فعالیت فردی در کلاس

گاهی افراد با شنیدن کاهش نرخ تورم انتظار کاهش قیمت ها را دارند با توجه به مفهوم تورم چرا مردم چنین اشتباهی را مرتکب می شوند؟

تورم به معنی افزایش قیمت است و کاهش نرخ تورم به معنی کاسته شدن از شتاب افزایش قیمت. این یعنی تورم وجود دارد و قیمت ها بالا هستند اما از شدت روند افزایشی قیمت ها کاسته می شود

برای تفکر و تمرین ص ۱۰۴

۱- گاهی تورم برای افرادی سود آور است در مثالهای زیر مشخص کنید افراد از تورم سود می بینند یا متضرر می شوند

الف- باز نشسته ای با حقوق ثابت بازنشستگی در طول دوره تورم؟ ضرر می بیند

ب- خریداری که واحد ساختمانی خود را از قبل پیش خرید کرده و حالا تغییرزیادی در قیمت آن صورت گرفته؟ سود کرده

ج- مغازه داری که مجبور است قیمت محصولاتش را بعد از تغییرات به روز رسانی کند؟ به شرطی که کالای خود را قبل از تورم خریداری کرده باشد سود کرده

۲- فرض کنید تورم امسال معادل ۲۳٪ است محصولات شرکت آقای محمدی نیز متأثر از این تورم قرار گرفته و هزینه عوامل تولید در آن ۲۳٪ افزایش داشته به این ترتیب قیمت محصولات کارگاه افزایش خواهد داشت

الف - با وجود تورم و افزایش قیمت این دو محصول تقاضای آنها کاهش می یابد؟ قطعاً افزایش قیمت در ابتدا باعث کاهش تقاضا خواهد شد تا این که بازار بین میزان تقاضا و قیمت عرضه به نقطه تعادل جدید برسد
ب- اگر تقاضا هیچ تغییری نکن درباره سود شرکت چه فکر می کنید؟ شرایط مثل قبل ادامه خواهد داشت چون این افزایش قیمت صرف خرید نهاده های تولید با قیمت بیشتر خواهد شد

ج- اگر سود شرکت افزایش یابد آیا واقعاً شرایط شرکت بهتر خواهد شد یعنی قدرت خرید شرکت افزایش می یابد؟ چرا؟ در شرایط موجود اگر درآمد شرکت سود نشان دهد حتماً شرایط بهتری پیش رو خواهد داشت زیرا سود از

کسر هزینه ها از درآمد بدست می آید وقتی کارگاه با وجود هزینه بیشتر برای عوامل تولید سود آور بوده پس می تواند آنرا صرف افزایش خرید مواد اولیه کند

تحلیل کنید ص ۱۰۴

الف) بر اساس آنچه درباره شیوه محاسبه نرخ تورم آموختید میان تورم و کاهش قدرت خرید پول چه رابطه ای هست؟ تورم یعنی افزایش قیمت و افزایش قیمت یعنی کاهش قدرت خرید پول پس رابطه آنها معکوس است.

ب) چرا معمولاً بین نرخ تورم سازمانهای رسمی و آنچه ما احساس می کنیم تفاوت وجود دارد؟ مردم بر اساس نوع و تعداد کالاهایی که مصرف می کنند و حتی این که در کدام منطقه زندگی می کنند احساس متفاوتی از افزایش قیمت کالاها دارند اما آمار کلی تورم از جانب سازمانهای رسمی که با شاخص های متنوعی مثل سنجش تورم ماهانه، تورم نقطه به نقطه و تورم سالانه ارزیابی می شود متوسط تغییر قیمت کالاها می شود در سبد تورم را در کل کشور می سنجد

ج) اگر به جای دولت بودید چه راهکارهایی برای مبارزه با تورم، ارائه میدادید؟ متأسفانه در کشور ما حضور دائم و نظارت دقیق دولت بر کلیه عوامل بازار و تولید لازم است. نظارت کامل بر عرضه و تولید محصولات و فراهم کردن مواد اولیه تولید، به تنظیم قیمت تمام شده کالا کمک می کند. کم کردن اثر واسطه ها، نظارت کامل بر وضعیت نقدینگی جامعه، فراهم کردن بستر اعتماد عموم برای مشارکت در طرح ها و اقدامات دولتی و اقدامات دلسوزانه و مؤثر دولت در خارج کردن تولید از وضعیت رکود لازم است.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

سوالات درس

- ۱- چرا پول ثروت محسوب نمی شد؟
- ۲- تهاتر یعنی چه؟
- ۳- محاسن و معایب مبادله تهاتری چه بود
- ۴- برای رفع مشکلات مبادله تهاتری انسانها چه کردند
- ۵- معایب و مزایای مبادله با کالای واسطه ای چه بود؟
- ۶- کالای واسطه در ایران ..... در تبت ..... در هند ..... و در روسیه ..... بود

- ۷- انسانها برای رفع مشکلات مبادله با کالای واسطه چه کردند؟
- ۸- معایب و مزایای استفاده از سکه های فلزی ارزشمند چه بود
- ۹- صرافان که بودند و چه می کردند
- ۱۰- برای رفع مشکلات ناشی از مبادله با سکه های فلزی ،انسانها چه کردند؟
- ۱۱- رسیدهای صرافان بزرگ در واقع اولین .....بود و پشتوانه آنها همان .....بود که نزد صرافان به امانت می ماند .
- ۱۲- اولین پول در تاریخ تجارت و مبادله همان .....بود
- ۱۳- چه مشکلاتی بر سر راه مبادله توسط رسید صرافان بوجود آمد؟
- ۱۴- پول تحریری چیست و چرا به این نام مشهور است؟
- ۱۵- چه عواملی به ایجاد پولهای الکترو نیک و دیجیتال کمک کرد
- ۱۶- یکی از انواع پولهای نوظهور در عصر انقلاب دیجیتال و الکترونیک .....است
- ۱۷- امروزه پشتوانه پول های فلزی،کاغذی و دیجیتال و الکترونی فقط .....یک کشور است
- ۱۸- نقش اصلی پول در مبادلات چیست ؟
- ۱۹- وظایف پول را نام ببرید
- ۲۰- پول چگونه وسیله سنجش ارزش کالاهاست؟
- ۲۱- چگونه از پول به عنوان حفظ ارزش و وسیله پس انداز استفاده می شود
- ۲۲- خرید بوسیله حواله یا خریدهای اقساطی نشانه قدرت پول به عنوان وسیله .....است .
- ۲۳- به کل حجم پول موجود در یک کشور .....آن کشور گویند
- ۲۴- افزایش یا کاهش حجم نقدینگی معمولا ناشی از .....است
- ۲۵- به افزایش سطح عمومی قیمتها .....گویند
- ۲۶- نرخ تورم چیست ؟
- ۲۷- نرخ تورم نشان دهنده میزان کاهش قدرت خرید پول است . صحیح غلط
- ۲۸- برای اندازگیری تورم از شاخص .....یا .....استفاده می شود
- ۲۹- سه مورد از پیامدهای تورم در جامعه را بنویسید
- ۳۰- علل بوجود آمدن تورم را نام ببرید
- ۳۱- دولت از چه راههایی می تواند تورم را کنترل کند

۳۲- بانک مرکزی برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول چه سیاست هایی را اعمال می کند؟

۳۳- بانک مرکزی چه وقت از سیاست کاهش حجم نقدینگی در کشور استفاده می کند

۳۴- یکی از راهکارهای سیاست انقباضی را توضیح دهید

۳۵- بانک مرکزی چه وقت از سیاست های انبساطی استفاده می کند

۳۶- یکی از راهکارهای سیاست افزایش حجم پول را توضیح دهید

پاسخ سوالات

۱- چون پول در طول زمان ارزش خود را از دست میدهد

۲- در گذشته های دور مبادلات بصورت تهاتر انجام میشد. کشاورز گندم خود را با گوشت یا لبنیات تولیدی

دامدار معاوضه می کرد

۳- با تهاتر انسان توانست به کالاهایی که نیاز داشت دست یابد اما مشکلاتی مثل مشخص نبودن ارزش دو کالا و

چگونگی محاسبه ارزش آنها و معلوم نبودن چگونگی حفظ و پس انداز کالاها برای آینده، این نوع مبادله را با بن

بست مواجه کرد

۴- در مرحله بعد انسانها کالاهای پرترفدار و بادوام و فاسد نشدنی و قابل تقسیم به تکه های کوچک را به عنوان

واسطه مبادلات خود انتخاب کردند

۵- افراد تولیدات خود را با کالای واسطه معاوضه و از این کالا برای خرید و رفع انواع نیاز های خود استفاده می

کردند. افزایش تولید و زیاد شدن حجم مبادلات مشکلات جدیدی را نمایان کرد، این کالاها در طول زمان فاسد

شدنی بودند، حجم زیادی اشغال می کردند و هزینه نگهداری آنها بالا بود

۶- کالای واسطه در ایران.. غلات... در تبت ..چای... در هند... صدف... و در روسیه .. پوست سمور... بود

۷- در مرحله بعد انسانها از فلزاتی مانند طلا و نقره و مس سکه زدند. این انتخاب به افزایش تبادل و تجارت با

گسترش دریانوردی و حمل و نقل کالا کمک کرد

www.my-dars.ir

۸- این انتخاب به افزایش تبادل و تجارت با گسترش دریانوردی و حمل و نقل کالا کمک کرد اما میزان ذخایر طلا

و نقره محدود بود و مبادلات بزرگ به حجم عظیمی از سکه نیاز داشت، که همواره در معرض دستبرد دزدان و

غار تگران بود

۹- بازرگانانی که بهم اعتماد داشتند به جای حمل سکه، به رد و بدل کردن رسیدهایی اقدام کردند که میزان بدهی یک بازرگان نزد بازرگان دیگر را نشان میداد. مدتی بعد مردم نیز برای رهایی از زحمت حمل سکه و در امان ماندن از خطر سرقت راهزنان، پول خود را به صرافان یا همان بازرگانان بزرگ امانت داده و از آنان رسیدهای معتبری دریافت می کردند که مورد قبول بازرگانان شهرهای دور بود

۱۰- بازرگانانی که بهم اعتماد داشتند به جای حمل سکه، به رد و بدل کردن رسیدهایی اقدام کردند که میزان بدهی یک بازرگان نزد بازرگان دیگر را نشان میداد. مدتی بعد مردم نیز برای رهایی از زحمت حمل سکه و در امان ماندن از خطر سرقت راهزنان، پول خود را به صرافان یا همان بازرگانان بزرگ امانت داده و از آنان رسیدهای معتبری دریافت می کردند که مورد قبول بازرگانان شهرهای دور بود. در دوران تمدن اسلامی این رسیدهها از بلخ تا استامبول را پوشش میداد. درواقع این رسیدهها اولین اسکناسها بودند و پشتوانه آن طلا و نقره ای بود که به امانت به صرافان و بازرگانان سپرده میشد. رونق کار صرافان آنها را به نهادهای مهم اقتصادی آن زمان تبدیل کرد

۱۱- رسیدههای صرافان بزرگ در واقع اولین اسکناس ..... بود و پشتوانه آنها همان ...سکه های طلا و نقره ..... بود که نزد صرافان به امانت می ماند .

۱۲- اولین پول در تاریخ تجارت و مبادله همان ....رسید صرافان.....بود

۱۳- سوءاستفاده بعضی از صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد رسیدهها و صرافی ها که صحت و اعتبار سنجی آنها برای مردم و سایر صرافان سخت بود، حکومتها را به چاپ و نشر اسکناس وادار کرد

۱۴- برای کاهش حمل و نقل پول چک بوجود آمد. در معامله با چک، پول نقد بین افراد رد و بدل نمی شود بلکه بانک موجودی حسابی را کاهش و پول را به حساب دیگری واریز می کند و چون رقم مبادله روی چک نوشته میشود به آن پول تحریری نیز می گویند. www.my-dars.ir

۱۵- افزایش حجم و سرعت مبادلات در زمان انقلاب صنایع دیجیتال و الکترونیک، باعث شد امروزه از پول الکترونیکی قابل ثبت در کارتهای بانکی و قابل انتقال در شبکه های ارتباطی برای مبادلات استفاده شود

۱۶- یکی از انواع پولهای نوظهور در عصر انقلاب دیجیتال و الکترونیک ... بیت کوین.....است.

۱۷- امروزه پشتوانه پول های فلزی، کاغذی و دیجیتال و الکترونی فقط ... قدرت اقتصادی..... یک کشور است

۱۸- نقش اصلی پول آسان سازی مبادله است

۱۹- وسیله پرداخت در مبادله - وسیله سنجش ارزش - وسیله پس انداز و حفظ ارزش - وسیله پرداخت در آینده

۲۰- پول ارزش هر کالا را مشخص و نیز ارزش نسبی کالاها را با هم می سنجد. هر کشور دارای واحد پولی مخصوص به خود است. واحد پولی در اروپا، یورو - در آمریکا، دلار - در ایران ریال (تومان) است

۲۱- ما می توانیم علاوه بر رفع نیاز های روزانه با پس انداز و ذخیره سازی پول، نیازهای آینده و هزینه های پیش بینی نشده خود را پرداخت نماییم

۲۲- خرید بوسیله حواله یا خریدهای اقساطی نشانه قدرت پول به عنوان وسیله ... پرداخت در آینده..... است .

۲۳- به کل حجم پول موجود در یک کشور ... نقدینگی ..... آن کشور گویند

۲۴- افزایش یا کاهش حجم نقدینگی معمولا ناشی از .... عملکرد بانکها است

۲۵- به افزایش سطح عمومی قیمتتها ..... تورم..... گویند

۲۶- نرخ تورم ، درصد افزایش سالانه سطح قیمت هاست . اگر کالایی نسبت به سال قبل ۲۰٪ افزایش قیمت داشته

باشد یعنی ما ۲۰٪ تورم و به همان نسبت کاهش قدرت خرید پول داریم . پس تورم نشانه کاهش قدرت خرید پول

است

۲۷- نرخ تورم نشان دهنده میزان کاهش قدرت خرید پول است صحیح غلط

۲۸- برای اندازه گیری تورم از شاخص .... قیمت مصرف کننده ..... یا ..... cpi..... استفاده می شود

۲۹- ۱- کاهش رفاه اقتصادی مردم ۲- بی ثباتی فضای کسب و کار ۳- بی ثباتی فضای کسب و کار ۴- عدم پیش

بینی درست بازار برای تولید کنندگان و بازرگانان ۵- مشکلات زیاد در خرید و فروش و تولید کالاها ۶- کاهش

قدرت پول و کاهش قدرت خرید مصرف کننده

۳۰-۱- نابرابری عرضه و تقاضا: کاهش عرضه در مقابل افزایش تقاضا باعث بالا رفتن قیمت ها می شود. در اینصورت دولت برای مقابله با تورم باید عرضه کالاها را افزایش دهد که از طریق تولید بیشتر یا افزایش واردات انجام می شود

۲- افزایش نقدینگی نسبت به سطح تولید: در این صورت دولت با کنترل میزان نقدینگی به مهار تورم اقدام می کند.

۳- نوسانات نرخ ارز که باعث کاهش ارزش پول ملی و کاهش قدرت خرید، در نتیجه بالا رفتن تورم می شود

۳۱- دولت ها برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضه کالا را افزایش دهند که یا با افزایش ظرفیت های تولید یا با افزایش واردات میزان عرضه در بازار را افزایش میدهند

۳۲- سیاست های دولت و بانک مرکزی برای حفظ حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول

۱- کاهش نقدینگی در گردش

۲- افزایش نقدینگی در گردش

۳- در زمان افزایش تورم

۳۴- کاهش نقدینگی که به سیاست انقباضی معروف است. زمانی که اقتصاد درگیر تورم است بانک مرکزی با سیاست کاهش حجم پول در گردش از راههای مختلف مثل اعمال سیاست بازار باز دخالت می کند. در این روش بانک مرکزی با فروش اوراق مشارکت به مردم از حجم پول در دسترس آنها می کاهد

۳۵- در زمان رکود اقتصادی

۳۶-۱ افزایش نقدینگی در زمان رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می یابد با سیاستهای

انبساطی از راههای مختلفی اعمال می شود www.my-dars.ir

مثل باز خرید اوراق مشارکت از مردم، توسط بانک مرکزی، تا بدین ترتیب نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق شود.

تهیه و تدوین زهرا خراسانی - دبیر علوم اجتماعی ناحیه یک قزوین